

Výzva na uznanie našich pôvodných sviatkov

V slovenskej krajine, Slovenskej republike, nie je právne uznaný v podstate žiaden pôvodný sviatok. Sviatky, ktoré sú právne a verejne uznané, majú síce pôvod v našej kultúre, avšak ich názvoslovie a spravidla aj verejné vysvetlenie je spravidla vedome prekrútené, alebo vytlačené rôznymi mocenskými vplyvmi.

Je to výsledok viacerých, vyše tisícrocie trvajúcich násilných tlakov, ktoré udržiavali našu pôvodnú kultúru v neslobodnej polohe, alebo ju zatlačali do polohy akejsi prostonárodnej, ako keby menejcennej ľudovej kultúry. A to sa v zásade veľmi nezmenilo, napriek tomu, že dnes máme svojprávny štát a demokraciu.

Preto v súlade s jestvujúcimi právami a v duchu slobôd občianskych, kultúrnych, duchovných a národných vyzývame všetkých zodpovedných a vedomých predstaviteľov, činiteľov a občanov, aby sa pričínili o uznanie našich pôvodných sviatkov, ktoré sú nielen neoddeliteľnou súčasťou našej kultúry, ale sú aj živým prazákladom zdravého spoločenského ducha, v prípade, ak ich živo a s úctou vnímame. Sú prejavom i živou vodou dôležitých životných hodnôt ľudských, prírodných, spoločenských, sú pri správnom chápaní aj akýmsi spoločenským a kultúrnym vyladovaním s očistným (psychohygienickým) pôsobením.

Vraj máme už teraz príliš veľa štátnych sviatkov. Zaujímavé, sa nenašlo v kalendári ani miesto pre sviatok pôvodný. V niektorých prípadoch by stačilo dvojité označenie, keďže tieto sviatky sú prekryté vysvetleniami iných kultúr. To je príklad všeobecného označenia jarných sviatkov:

1. Svätenie jari – Veľká noc. Svätenie jari pritom môže byť umiestnené na deň jarnej rovnodennosti, do úvahy prichádza aj čas veľkonočných sviatkov.

2. V kalendári by v niektorých prípadoch znamenalo len jedno slovko navyše: 1. máj, **Turíce**, Sviatok práce.

3. V inom prípade by šlo o uznanie ľudového názvu „**Dušičky**“ alebo zrozumiteľného a pritom presného a duchovne pravdivého pomenovania (2. november) **Sviatok duší predkov** namiesto umelého názvu pamiatka zosnulých, ktorý stavia tento pôvodný zádušný sviatok do inej polohy. No keďže je to pôvodný sviatok, ktorý bol prekrytý Sviatkom všetkých svätých (ekumenicky by sme mohli v tej dobe sláviť aj Sviatok všetkých svätostí), pochopiteľné by bolo aj umiestnenie zádušného sviatku na 1. november.

4. V prípade sviatku **Letný slnovrat** (Vajano) by sme mali zväziť prirodzene samostatné postavenie, keďže napriek určitým cudzorodým snahám sa tento sviatok nepodarilo ani potlačiť a ani prekryť.

5. Podobne je dobré nájsť vhodné postavenie pre **Zimný Slnovrat**, alebo **Kračúň**, aj keď tento sviatok bol po zákazoch a dlhodobých neúspešných pokusoch o potlačenie nakoniec v podstatnej miere prekrytý inými vysvetleniami.

V prípade sviatku Turíc je zaujímavé uvedomiť si, že je to okrem iného aj sviatok pôvodnej demokracie, ktorú jasne dokladajú dochované obrady volieb rusadelných, či májových - turíčnych kráľov.

Aj keď to nie je logické, vieme si predstaviť, že v prípade dvojitých označení bude pôvodný sviatok na druhom mieste. Ak však pôvodné sviatky budú v našom kalendári úplne chýbať, budeme o považovať za prejav základnej kultúrnej a spoločenskej nevedomosti. Ak by to bolo vedomé, museli by sme to považovať za prejav pokračujúceho útlaku, zneuznávania, alebo znevažovania našej pôvodnej kultúry, ktorá v podobe vedomej, či podvedomej pretrváva v obyvateľoch našej krajiny bez ohľadu na náboženské, politické a iné smery a vplyvy.

Veľmi prínosné by bolo, keby naše pôvodné sviatky a ich vysvetlenie mali väčší priestor aspoň vo verejnoprávnych médiách a tiež v rôznych stupňoch vzdelávania.

Veríme, že priateľské spolužitie rôznych duchovno-kultúrnych prúdov je možné aj bez toho, aby pôvodná duchovná kultúra musela byť v utajení a ústraní len preto, že sa mocensky neuplatňuje v politickom, či náboženskom pôsobení. Ak by sme ju naďalej potláčali, potláčali by sme svoju aj svoju dušu a navyše by sme potláčali aj naše najvlastnejšie národné, európske, ľudské a bytostné hodnoty.

Že pôvodná kultúra tu stále žije, je jasné ako Slnko nad hlavou, ktoré je hodnotou nielen prírodnou, ale aj duchovnou, podobne, ako je vždy krásne a dôležité uctiť si jar, isteže je prirodzené uctiť si aj dušu a duchovno predkov. Aj keď je to s nami niekedy podobné, ako v prostonárodných povestiach „Soľ nad Zlato“, či „Slncový kôň“, keď si menej vedomí ľudia uvedomili hodnotu dôležitých vecí a javov, až keď ich stratili.

V Kokave nad Rimavicou, 21. 6. 2007 pri príležitosti Letného Slnovratu

S úctou k rodným hodnotám
Slnko v duši praje
vedúci Rodného kruhu, Miro Žiarislav Švický